

Startende ondernemers in Etten-Leur 2005

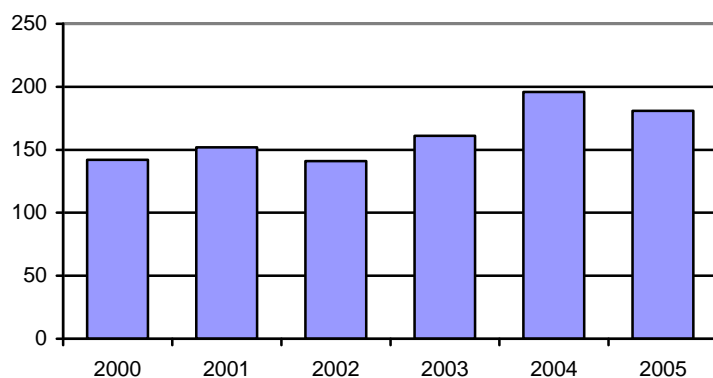
I. Ontwikkeling startende ondernemers

Aantal startende ondernemers gedaald

In 2005 zijn in Etten-Leur 181 personen een onderneming gestart¹. Dit zijn er 15 minder dan in 2004, oftewel een daling van 7,7%. Deze daling is opmerkelijk aangezien zowel landelijk (+15,4%) als heel West-Brabant (+18,5%) het aantal starters juist sterk in de lift zit. Tezamen zijn door de ondernemers 176 bedrijven opgericht, hoofdzakelijk eenmansbedrijven.

Figuur 1

Ontwikkeling van het aantal startende ondernemers in Etten-Leur tussen 2000 en 2005

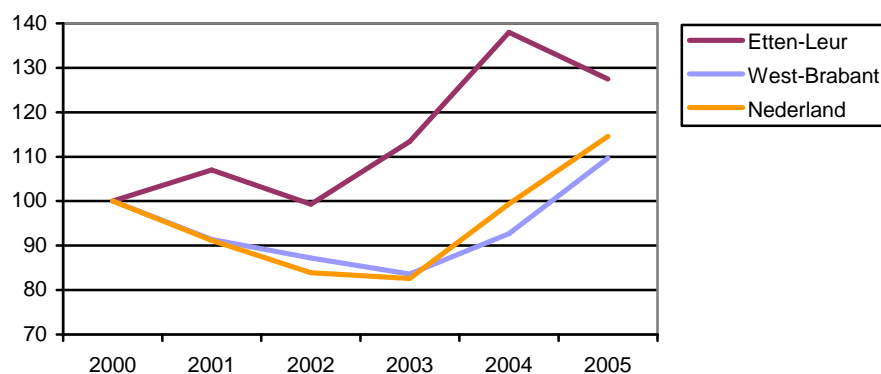

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Ondanks de daling in 2005 heeft Etten-Leur het over een langere periode gezien (2000-2005) beter gedaan dan het West-Brabantse en landelijke gemiddelde. Vooral tussen 2002 en 2004 was er sprake van een forse toename.

Figuur 2

Geïndexeerde ontwikkeling van het aantal starters in Etten-Leur, West-Brabant en Nederland tussen 2000 en 2005 (2000=100)

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

¹ Een startende ondernemer is een persoon die in het jaar voorafgaande aan de start van de onderneming nog niet zelfstandig economisch actief was en die een nieuw bedrijf vestigt. Bedrijfsovernames vallen hierbuiten.

Etten-Leur is binnen West-Brabant nummer vijf

Binnen West-Brabant staat de gemeente Etten-Leur wat betreft het aantal startende ondernemers op een vijfde plaats. Koploper is met grote afstand de gemeente Breda. Bergen op Zoom, Roosendaal en Oosterhout volgen. In totaal neemt Etten-Leur 6,5% van alle starters in de regio voor haar rekening.

Tabel 1

Aantal startende ondernemers in Etten-Leur per gemeente (2005)

Gemeente	Aantal starters	Aandeel In regio
Breda	998	35,7
Bergen op Zoom	358	12,8
Roosendaal	325	11,6
Oosterhout	265	9,5
Etten-Leur	181	6,5
Moerdijk	136	4,9
Halderberge	127	4,5
Steenbergen	108	3,9
Woensdrecht	106	3,8
Rucphen	104	3,7
Zundert	88	3,1
Totaal	2.796	100,0

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Indien het aantal starters per gemeente wordt gerelateerd aan de omvang van de beroepsbevolking, scoort Etten-Leur onder de maat. De gemeente kende vorig jaar 9,1 starters per 1000 personen uit de beroepsbevolking². Ter vergelijking, de nummer één (Breda) noteert een waarde van 12,3. Alleen Moerdijk en Roosendaal kenden in 2005 verhoudingsgewijs minder starters. Ook over een langere periode beschouwd (gemiddelde van de periode 2000-2005) scoort Etten-Leur niet goed.

² Beroepsbevolking: alle personen van 15 tot en met 64 jaar die tenminste 12 uur per week werken of willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en bovendien actief zoeken naar werk.

Tabel 2

Aantal starters per 1000 personen uit de beroepsbevolking per gemeente

	2005		Gemid. 2000-2005	
	Gemeenten	Score	Gemeenten	Score
1	Breda	12,3	Rucphen	10,4
2	Bergen op Zoom	11,6	Breda	10,3
3	Woensdrecht	11,0	Oosterhout	9,6
4	Rucphen	10,9	Woensdrecht	9,0
5	Oosterhout	10,8	Steenbergen	8,7
6	Steenbergen	9,9	Moerdijk	8,6
7	Halderberge	9,5	Bergen op Zoom	8,5
8	Zundert	9,5	Roosendaal	8,3
9	Etten-Leur	9,1	Etten-Leur	8,1
10	Roosendaal	8,7	Halderberge	8,0
11	Moerdijk	8,2	Zundert	7,4
	Totaal West-Brabant	10,6	Totaal West-Brabant	9,1
	Totaal Nederland	10,9	Totaal Nederland	9,1

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Meeste starters in de facilitaire diensten, detailhandel en persoonlijke dienstverlening

Veruit de meeste starters zijn te vinden in de facilitaire dienstverlening (17,7%), de detailhandel (14,4%) en de persoonlijke dienstverlening (14,4%). In totaal is 48% van de starters actief in een dienstverlenende sector. Vergeleken met het landelijke beeld springt vooral het hoge aandeel van de facilitaire diensten en de vervoerssector in het oog. De bouw is daarentegen duidelijk minder prominent vertegenwoordigd.

Tabel 3

Aantal startende ondernemers in Etten-Leur naar sector (2005)

Sector	Etten-Leur		West-Brabant	Nederland
	Abs.	%	%	%
Landbouw	4	2,2	3,0	2,6
Industrie	10	5,5	3,4	4,0
Bouw	17	9,4	15,7	14,8
Groothandel	14	7,7	8,2	8,2
Detailhandel	26	14,4	15,2	16,2
Horeca	10	5,5	4,5	3,9
Vervoer	14	7,7	4,4	3,5
Financiën	0	0,0	0,6	0,9
Adviesdiensten	23	12,7	11,8	13,9
Facilitaire diensten	32	17,7	12,3	13,8
Persoonlijke diensten	26	14,4	15,0	13,2
Algemene diensten	5	2,8	5,9	5,1
Totaal bedrijfsleven	181	100,0	100,0	100,0

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Indien verder op brancheniveau wordt ingezoomd, blijkt dat de branche 'kapper/schoonheidsverzorging' met 19 starters op nummer één staat. Bijna 11% van alle starters is binnen deze branche actief. Andere branches met veel starters zijn automatiseringsdiensten, fotografie/beurzen, post/communicatie en economische diensten.

Tabel 4

Top 10 branches met absoluut de meeste starters in 2005

Branche	Abs.	%
1 Kapper, schoonh.verz.,ov.	19	10,5
2 Automatiseringsdiensten	13	7,2
3 Fotografie, beurzen, ov.	11	6,1
4 Post en communicatie	10	5,5
5 Economische diensten	10	5,5
6 Ingenieursbureaus	9	5,0
7 Bouwspecialismen	8	4,4
8 Detailhandel non-food	8	4,4
9 Reparatie, postorders	7	3,9
10 Markt- en straathandel	7	3,9

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

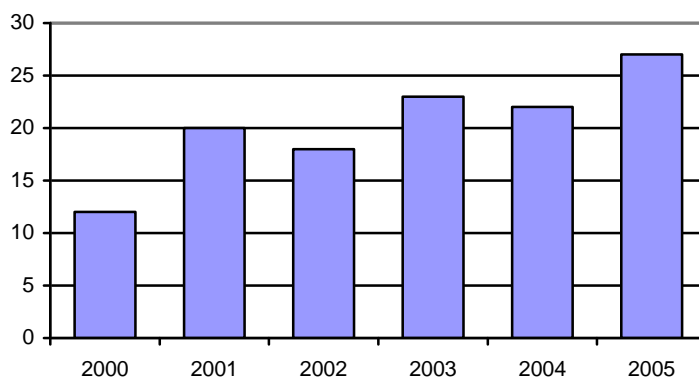
II. Buitenlandse starters

Sterke toename aantal buitenlandse startende ondernemers

Het aantal startende ondernemers van buitenlandse origine³ is in 2005 fors toegenomen. Werden er in 2004 nog 22 buitenlandse starters geteld, in 2005 is dit opgelopen tot 27. Dit is gelijk aan een groei met bijna 23%.

Figuur 3

Ontwikkeling van het aantal buitenlandse starters in Etten-Leur tussen 2000 en 2005

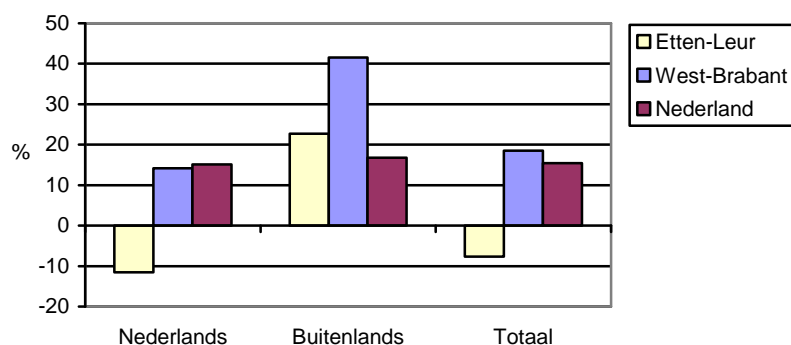
Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

³ De herkomst van een starter wordt bepaald aan de hand van het geboorteland. Hierdoor blijven tweede en derde generatie allochtonen grotendeels buiten beeld. Deze zijn vaak in Nederland geboren.

De groei van het aantal startende ondernemers van buitenlandse origine ligt in Etten-Leur hoger dan het landelijke gemiddelde (+16,8%), maar lager dan het gemiddeld van West-Brabant (+41,5%). De daling van het aantal starters in Etten-Leur in 2005 wordt vooral veroorzaakt door de groep 'Nederlandse' starters (11,5%).

Figuur 4

Procentuele groei aantal starters in Etten-Leur, West-Brabant en Nederland naar herkomstland (2005)

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

15% van starters is van buitenlandse komaf

In totaal was in 2005 zo'n 15% van alle starters in Etten-Leur van buitenlandse komaf. Dit is lager dan het West-Brabantse en landelijke gemiddelde (beide 19%). Binnen West-Brabant staat de gemeente Woensdrecht met een aandeel van bijna 40% duidelijk bovenaan. Etten-Leur is in totaal goed voor 5,2% van het totaal aantal buitenlandse starters in West-Brabant. Ter vergelijking, in het totaal aantal startende ondernemers is de gemeente goed voor 6,5%.

Tabel 5

Buitenlandse startende ondernemers per gemeente

Gemeenten	Aantal	Aandeel in de regio	Aandeel in totaal starters
Woensdrecht	42	8,0	39,6
Bergen op Zoom	97	18,6	27,1
Roosendaal	69	13,2	21,2
Breda	196	37,5	19,6
Etten-Leur	27	5,2	14,9
Steenbergen	16	3,1	14,8
Zundert	11	2,1	12,5
Halderberge	14	2,7	11,0
Oosterhout	28	5,4	10,6
Rucphen	10	1,9	9,6
Moerdijk	12	2,3	8,8
Totaal West-Brabant	522	100,0	18,7

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Binnen de groep buitenlandse starters is een belangrijk deel afkomstig uit Polen. In totaal gaat het om 6 Poolse starters, ongeveer 22% van het totaal aantal buitenlandse starters. België en Letland volgen met beide 15%. Indonesië en Marokko bezetten de overige plaatsen in de top 5.

Tabel 6

Aantal buitenlandse starters in Etten-Leur naar herkomstland (2005)

Herkomstland	Abs.	%
Polen	6	22,2
België	4	14,8
Letland	4	14,8
Indonesië	3	11,1
Marokko	2	7,4
Midden-Oosten	2	7,4
Turkije	1	3,7
Suriname	1	3,7
Tsjechië	1	3,7
Overig	3	11,1
Totaal	27	100,0

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Veel buitenlandse ondernemers actief in binnen persoonlijke dienstverlening

Ongeveer 26% van de buitenlandse ondernemers is actief binnen de persoonlijke dienstverlening. Op nummer twee volgt de facilitaire diensten (22%) en de detailhandel staan op de derde plaats (19%). De groothandel staat op één wanneer wordt gekeken naar het aandeel buitenlandse starters per sector. In totaal was in 2005 circa 29% van alle starters in de groothandel van buitenlandse origine. Andere sectoren met relatief veel buitenlanders zijn de persoonlijke diensten en de industrie.

Tabel 7

Buitenlandse starters in Etten-Leur naar sector (2005)

	Aantal	Aandeel in totaal	Aandeel in sector
Landbouw	0	0,0	0,0
Industrie	2	7,4	20,0
Bouw	1	3,7	5,9
Groothandel	4	14,8	28,6
Detailhandel	5	18,5	19,2
Horeca	0	0,0	0,0
Vervoer	2	7,4	14,3
Financiën	0	0,0	0,0
Adviesdiensten	0	0,0	0,0
Facilitaire diensten	6	22,2	18,8
Persoonlijke diensten	7	25,9	26,9
Algemene diensten	0	0,0	0,0
Totaal	27	100,0	14,9

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

III. Starters naar leeftijd

Starter gemiddeld 35 jaar oud

De gemiddelde leeftijd van een startende ondernemer in Etten-Leur is 35 jaar. Dit is vergelijkbaar met het landelijke en regionale beeld (36 jaar) en is ook al eenn aantal jaren constant. Vooral de groep dertigers is met ongeveer 33% goed vertegenwoordigd. Starters in de leeftijdscategorie 20 tot en met 29 jaar vormen 23% van het totaal, veertigers zijn goed voor 22%. Ongeveer één op de 10 starters is ouder dan 50 jaar.

Tabel 8

Leeftijd startende ondernemers (2005)

Leeftijd	Aantal	%
tot 20 jaar	4	2,2
20 t/m 24 jaar	30	16,6
25 t/m 29 jaar	29	16,0
30 t/m 34 jaar	32	17,7
35 t/m 39 jaar	27	14,9
40 t/m 44 jaar	28	15,5
45 t/m 49 jaar	12	6,6
50 t/m 54 jaar	6	3,3
55 t/m 59 jaar	7	3,9
60 t/m 64 jaar	4	2,2
65 jaar en ouder	2	1,1
Totaal	181	100,0

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

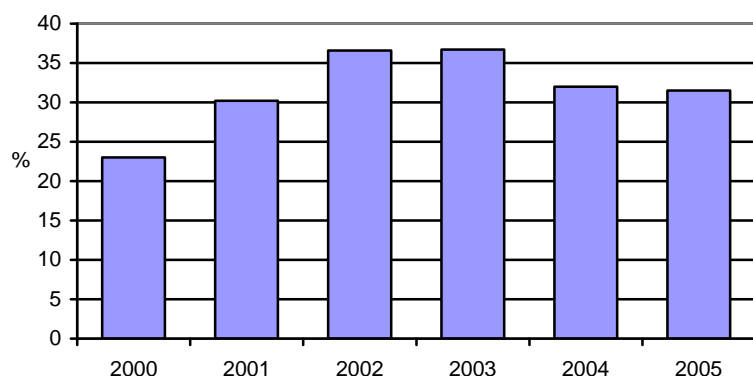
IV. Starters naar geslacht

Een op de drie starters in Etten-Leur is vrouw

In totaal hebben 51 vrouwen in 2005 een onderneming gestart. Dit is ongeveer 32% van het totaal aantal startende ondernemers in Etten-Leur. Ten opzichte van 2004 is het aandeel vrouwen nauwelijks veranderd. Wel ligt het niveau lager dan in de periode 2002-2003. In 2005 is zowel het aantal startende vrouwen (-12,1%) als het aantal startende mannen (-9,8%) teruggelopen.

Figuur 5

Aandeel vrouwelijke startende ondernemers in Etten-Leur in de periode 2000-2005

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

Veel vrouwen actief in de persoonlijke dienstverlening

De meeste vrouwelijke starters zijn te vinden in de persoonlijke diensten (vooral schoonheidsverzorging, haarverzorging en voetverzorging). In totaal zijn 12 vrouwen in deze sector een bedrijf begonnen (bijna 24% van alle vrouwelijke starters). Op nummer twee staat de facilitaire dienstverlening met 22%, op de derde plaats volgt de detailhandel met circa 16%. Het aandeel vrouwen wisselt sterk per sector. De algemene diensten zijn koploper met 80%. Ook de persoonlijke diensten (67%) kennen relatief veel vrouwen. In sectoren als de landbouw, de bouw en de financiële dienstverlening zijn in 2005 geen vrouwen een bedrijf gestart.

Tabel 9

Aantal vrouwelijke startende ondernemers in Breda naar sector

Sector	Aantal vrouwen	Aandeel in totaal	Aandeel in sector
Landbouw	0	0,0	0,0
Industrie	2	3,9	22,2
Bouw	0	0,0	0,0
Groothandel	6	11,8	42,9
Detailhandel	8	15,7	34,8
Horeca	3	5,9	37,5
Vervoer	2	3,9	16,7
Financiën	0	0,0	0,0
Adviesdiensten	3	5,9	14,3
Facilitaire diensten	11	21,6	34,4
Persoonlijke diensten	12	23,5	66,7
Algemene diensten	4	7,8	80,0
Totaal	51	100,0	31,5

Bron: Kamer van Koophandel West-Brabant

V. Activiteiten Kamer van Koophandel op het gebied van starters

Starters vormen een belangrijk onderdeel van het autonome groeipotentieel van een gemeente. Naast het feit dat starters direct voor werkgelegenheid zorgen, dragen zij tevens bij aan een stuk vernieuwing en dynamiek. Starters brengen nieuwe producten of processen op de markt en stimuleren daarmee het zittende bedrijfsleven om ook te innoveren. Alle maatregelen die er op gericht zijn om nieuwe ondernemerschap te stimuleren en de levensduur van de bedrijven vergroten moeten vanuit economisch perspectief worden toegejuicht.

Starters vormen een belangrijk speerpunt voor de Kamer van Koophandel West-Brabant. Op het gebied van voorlichting maar ook meer projectmatig is de Kamer zeer actief op het gebied van nieuw (en beter) ondernemerschap. Hieronder worden de belangrijkste activiteiten van de Kamer op dit gebied kort weergegeven. Voor meer informatie wordt verwezen naar www.kvk.nl.

A) Voorlichting

Persoonlijke gesprekken:

- Voorlichting Individueel: Gratis gesprek van 20 minuten bedoeld om de allereerste (vaak brandende) vragen te beantwoorden. Welke stappen moeten worden ondernomen en in welke volgorde.
- Maatwerkgesprek: Gesprek met een bedrijfsvoorlichter van één uur tegen een vergoeding van € 30,-. Tijdens dit gesprek kan op specifieke vragen van de klant worden ingegaan. Het gesprek kan ook worden gebruikt om te klankborden (bijvoorbeeld ondernemingsplan doornemen voordat men naar de bank gaat)
- Advocaten en accountantsspreekuur: Kosteloos gesprek van een half uur voor diepere juridische en financiële vragen.

(Thema)bijeenkomsten:

- Startersoriëntatiebijeenkomst: Algemene oriëntatieavond (Kamer, Belastingdienst en bank) bedoeld om mensen een gevoel te geven wat het betekent als ze ondernemer worden. Deze bijeenkomsten zijn eenmaal per maand en kosten € 30,-
- Seminars / bijeenkomsten: Vervolg op de startersbijeenkomst. Deze gaan dieper over zeer uiteenlopende onderwerpen (kosten € 30,-).
- Landelijke startersdag: Grote jaarlijkse bijeenkomst (gemiddeld 1.500 bezoekers) met presentaties, infomarkt, gesprekken met specialisten, etc. (ongeveer 35 standhouders).
- Landelijke Internationale Handelsdag: Qua opzet vergelijkbaar met de landelijke startersdag, maar nu bedoeld voor ondernemers met im- en exportplannen.
- Uitvoering PSB-regeling: Subsidieregeling voor mensen met exportplannen.
- Presentaties op scholen: De Kamer geeft regelmatig presentaties op scholen van het voortgezet onderwijs om het starten van een eigen bedrijf te promoten.
- Starterssociëteiten: In een aantal gemeenten heeft de Kamer geholpen bij het opzetten van sociëteiten voor starters. Tevens biedt de Kamer ondersteuning.

Producten:

- Starterspakket: Dit informatiepakket laat een (potentiële) ondernemer kennismaken met de diverse aspecten van het starten van een onderneming. Het pakket bevat onder meer het Startersmagazine met actuele en praktische informatie, een handige Startersplanner en een overzicht van seminars voor startende ondernemers.
- Ondernemingsplan (cd-rom): De cd-rom helpt stap voor stap om ideeën over het opzetten van een eigen bedrijf uit te werken in een ondernemingsplan.
- Internet: Via www.kvk.nl is veel informatie over het starten van een bedrijf beschikbaar. De Kamer heeft ook een virtuele Ondernemersbeurs opgezet (www.ondernemersbeurs.nl). De Ondernemingsbeurs biedt hét actuele overzicht van bedrijven die te koop staan.
- Overige brochures/documenten: De Kamer beschikt over tal van andere (gespecialiseerde) brochures, maar ook over voorbeeldcontracten en –businessplannen.

B) Projecten

De Kamer is ook meer projectmatig betrokken bij het stimuleren van ondernemerschap. Het gaat daarbij onder andere om:

West TOP

Stimulering ondernemerschap op het platteland (zie www.westtop.nl). Er wordt van alles van een starter verwacht: het schrijven van een ondernemingsplan, het vinden van de benodigde financiering en geschikte huisvesting en natuurlijk het vinden van de eerste klanten. De ervaring laat zien dat veel startende ondernemers wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken op deze punten. West TOP heeft een programma samengesteld dat een complete ondersteuning biedt die nodig is om ideeën werkelijkheid te laten worden.

Starterspas

Ondernemen is dromen, durven, denken, maar vooral doen. De StartersPas van Kamer van Koophandel helpt bij de start van een bedrijf. De StartersPas geeft toegang tot een pakket aan voordelen. Individuele begeleiding, collectieve bijeenkomsten, netwerkmogelijkheden en andere voordelen. Hiermee is men verzekerd van een goede voorbereiding op de start en wordt de kans van slagen als ondernemer vergroot. Voor meer informatie zie: www.starterspas.nl.

Starterslift

Starterslift is bedoeld voor innovatieve startende ondernemers. Met startend worden ondernemers bedoeld die minder dan 5 jaar bezig zijn met hun onderneming. Het kan gaan om ondernemers die net zijn gestart en wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken, of om ondernemers die met een idee rondlopen en met behulp van Starterslift een ideale start willen maken. Alleen ondernemers met een nieuw, uniek idee komen in aanmerking voor de ondersteuning. Voor meer informatie zie: www.starterslift.nl.